

Bijlage 1

Right to Challenge in het kader van de Wmo in Haarlem: Haarlemmers als uitvoerders van het beleid startnotitie

1. Right to Challenge in de Wmo

In de Wmo 2015 is *participatie* een belangrijk onderdeel. Een gemeenteraad is verplicht een verordening vast te stellen met regels voor de uitvoering van de Wmo. Hierin is opgenomen hoe bewoners worden betrokken bij het doen van voorstellen voor beleid of bij het geven van advies. De nadruk ligt hier op de *voorbereiding* van het beleid (Wmo 2015, artikel 2.1.3.).

Daarnaast is in de wet de mogelijkheid opgenomen dat bewoners en buurtinitiatieven betrokken kunnen worden bij de *uitvoering* van het beleid. Hiermee wordt het, naar Brits voorbeeld, mogelijk dat op buurtniveau een **Right to Challenge** wordt toegepast. Dit “Right to Challenge” is een mogelijkheid in de Wmo, maar dit is nog niet uitgewerkt en vastgelegd in een Amvb. Right to Challenge is dus nog niet verplicht. Gemeenten kunnen hier zelf invulling aan geven. Als gemeenten dat doen, krijgen burgers het recht om de overheid uit te dagen wanneer zij menen een dienst beter, efficiënter of goedkoper te kunnen aanbieden.

Met deze notitie maken we een start met het ontwikkelen van het Right to Challenge in Haarlem:

Op welke wijze gaan we als gemeente Haarlem
uitvoering geven aan het Right to Challenge?

Om te beginnen wordt ingezoomd op het Right to Challenge: Wat is het? Wat is het doel? Welke keuzes kunnen we als gemeente maken? En welke lessen zijn er al elders, bij andere gemeenten, geleerd?

Vervolgens wordt een voorstel gedaan voor een start met het Right to Challenge in Haarlem. Hier wordt onder meer ingegaan op het Right to Challenge als middel, experimenteren met het Right to Challenge, de doelgroep, rollen van betrokkenen, voorwaarden en financiering. Hoe kan een melding van een challenge gedaan en beoordeeld worden. En hoe willen we een challenge evalueren? Tot slot wordt aangegeven op welke onderdelen we de proefperiode van twee jaar Right to Challenge evalueren om vervolgens te besluiten over voortzetting of niet.

In de bijlage wordt aangegeven welke andere ontwikkelingen op het gebied van bewonersparticipatie en bewonersinitiatieven in Haarlem gaande zijn, die – waar mogelijk en zinvol – bij de uitvoering van het Right to Challenge zullen worden betrokken.

2. Wat houdt het **Right to Challenge** in? (definitie volgens het Ministerie van VWS)

- Een challenge is een aanbod van een groep georganiseerde bewoners, cliënten en/of professionals op (een deel van) het aanbod dat de gemeente gecontracteerd heeft in het kader van de Wmo.
- Er is daarbij altijd sprake van een maatschappelijk initiatief; (zorg)instellingen kunnen geen challenge indienen, maar als georganiseerde bewoners zich bijvoorbeeld verenigd hebben in een zorgcoöperatie dan is dit wel mogelijk.
- De challenge biedt (veronderstelde) voordelen ten opzicht van het door de gemeente gecontracteerde aanbod. Deze voordelen kunnen onder andere betrekking hebben op de prijs en/of de kwaliteit.
- Het aanbod waar de challenge betrekking op heeft, komt altijd (deels) in de plaats van een door de gemeente gecontracteerd aanbod. Met andere woorden: er kan geen sprake zijn van (volledig) additioneel aanbod.

Bewoners en/of (sociaal) ondernemers kunnen door middel van het Right to Challenge dus aangeven dat zij bepaalde (bestaande) publieke taken willen overnemen van de overheid als zij dit zelf kwalitatief beter en/of goedkoper (effectiever en/of efficiënter) kunnen doen. De uitdaging is tweezijdig: bewoners dagen de gemeente uit om meer aan hen over te laten en de gemeente daagt de lokale samenleving uit om te laten zien waar het beter kan.

Voordelen¹ voor de gemeente kunnen zijn dat **het Right to Challenge**:

- het idee verandert van de rol van inwoners bij zorg en ondersteuning: inwoners als initiatiefnemer, eindgebruiker of doelgroep met meer invloed en verantwoordelijkheid,
- bewoners stimuleert om na te denken over publieke taken en oplossingen voor maatschappelijke opgaves: het geeft hen direct invloed op de kwaliteit van zorg en ondersteuning,
- kan bijdragen aan innovatie van zorg en ondersteuning,
- ruimte geeft voor schaalverkleining, maatwerk en een lokale invulling van zorg en ondersteuning,
- kan bijdragen aan een verschuiving van zwaardere naar lichtere zorg en nieuwe combinaties tussen formele en informele hulp,
- reguliere aanbieders van zorg en ondersteuning kan prikkelen en stimuleren om anders te gaan denken en meer de samenwerking met inwoners en inwonersinitiatieven op te zoeken,
- als graadmeter kan fungeren om na te gaan of het huidige dienstenaanbod voldoende aansluit bij de lokale behoeften en
- ertoe kan leiden dat taken die de gemeente uitbesteedt, efficiënter en beter worden uitgevoerd met dezelfde of minder middelen.

¹ Bron: Kompas Right to Challenge in Wmo (handreiking opgesteld door LSA bewoners, Movisie en Vilans)

3. Keuzes en overwegingen m.b.t. het Right to Challenge

Met betrekking tot het uitvoering geven aan het Right to Challenge zijn verschillende vragen te beantwoorden en keuzes te maken:

- Wat is het doel: ligt de focus op het vergroten van de betrokkenheid van bewoners bij zorg- en ondersteuningstaken in hun eigen omgeving of willen we vooral ruimte bieden aan vernieuwing en nieuwe initiatieven om taken efficiënter en beter te organiseren?
- Wie zijn de initiatiefnemers: moet dat een individuele bewoner of een georganiseerd verband zijn? Kunnen ook (sociale) ondernemers meedoen? Mogen initiatiefnemers alleen uit het werkgebied afkomstig zijn of ook van elders?
- Is het Right to Challenge alleen van toepassing op initiatieven die binnen de Wmo vallen of kunnen het ook initiatieven zijn die het sociaal domein overschrijden?
- Welke rol hebben de initiatiefnemers en de gemeente in de voorbereiding en uitvoering van de challenge?
- Welke voorwaarden stellen we aan kwaliteit en continuïteit? En betekent de challenge een verruiming of juist een beperking van de keuzevrijheid van de gebruiker?
- Stellen we financiële middelen beschikbaar? Welke en hoe?
- Hoe gaan we om met het geven van vrijwilligersvergoedingen?
- Hoe gaan we om met de reguliere aanbestedingen en hoe regelen we de afspraken contractueel? En in hoeverre verdringt vrijwillige inzet de reguliere werkgelegenheid?
- Voor welke termijn maken we afspraken?
- Hoe wegen we draagvlak en toegankelijkheid van initiatieven bij de beoordeling ervan?
- Hoe organiseren we de selectie en toekenning van een challenge?

Veel vragen dus, waar we niet 1-2-3 een eenduidig antwoord op hebben. En de ervaringen van ‘koplopers’ uit het land bevestigen dit.

Gemeenten die al aan de slag zijn met het Right to Challenge geven daar op verschillende manieren invulling aan. Uit hun ervaringen tot nog toe zijn onder meer de volgende tips en leerpunten naar voren gekomen:

- iedere challenge is uniek: neem de tijd en leer en ontwikkel aan de hand van een aantal proefchallenges
- omdat iedere challenge uniek is, is het niet mogelijk om tot één uitvoeringskader te komen
- neem overheidsparticipatie in plaats van burgerparticipatie als uitgangspunt: zo geef je meer ruimte aan bewoners, ben je partner en sta je naast burgers i.p.v. alles zelf te regisseren en reguleren
- ga de wijken in om contact te leggen met bewonersgroepen en uit te vinden wat hen bezig houdt: open communicatie (ook over bezuinigingen) leidt tot vertrouwen en gezamenlijke zoektocht
- bij inspraak rondom het Right to Challenge werkt het niet om uit te gaan van formele stappen van inspraak: het is eerder een cirkel van overleg in plaats van een piramide van te nemen stappen
- zorg voor een betrouwbare en continue opstelling als gemeente: goede afstemming en samen op trekken van afdelingen

- zorg voor een duidelijk aanspreekpunt bij de gemeente: iemand die intern zorgt voor goede afstemming en betrokkenheid van andere afdelingen en ook kijkt naar welke ondersteuning voor de initiatiefnemers eventueel nodig is (publiciteit, startsubsidie, ...)
- het ontwikkelen van de inzet van het Right to Challenge i.s.m. actieve bewoners, sociale ondernemingen en raad geeft grote betrokkenheid en draagvlak

Alles is nog in ontwikkeling, maar dat wil niet zeggen dat burgers moeten afwachten. In tegendeel, op veel plaatsen zijn initiatieven al gestart zonder het Right to Challenge-concept, maar wel in samenwerking met de gemeente en betrokken partijen. Zo ook in Haarlem. Voorbeelden zijn Rebus (jongeren werken middels kunst, cultuur en samen koken in hun vrije tijd samen aan hun talentontwikkeling), Samen met de Buurt (ontmoeting en samen eten voor ouderen), de Herstelacademie (een vrije ruimte waar psychisch kwetsbare burgers zich middels educatie en zelfhulp kunnen ontwikkelen en werken aan maatschappelijke herstel), Buurtcoöperatie Duurzaam Garenkokerskwartier (m.n. gericht op energie en duurzaamheid, maar stimuleert en organiseert ook ontmoeting in de buurt onder het mom van 'Buren voor elkaar').

Deels worden deze initiatieven uitgevoerd met ondersteuning vanuit de gemeente, deels geheel zelfstandig/onafhankelijk van de gemeente. En deze initiatieven hebben niet het karakter van het overnemen van een overheidstaak.

4. Voorstel voor invoering van het Right to Challenge in Haarlem

Hoe gaan we in Haarlem met het Right to Challenge aan de slag?

Met onderstaande uitgangspunten, criteria en voorwaarden wordt een eerste kader geschetst. In de komende jaren kunnen we ervaringen opdoen waarmee onderstaande uitgangspunten, voorwaarden en criteria kunnen worden aangescherpt en zo nodig uitgebreid.

Right to Challenge als middel

Wij zien het Right to Challenge als middel om ruimte te bieden aan nieuwe initiatieven door betrokken bewoners in hun eigen directe omgeving. Het gaat om initiatieven die bestaande taken op het gebied van welzijn en maatschappelijke ondersteuning efficiënter en/of beter kunnen uitvoeren en die meerwaarde opleveren voor buurt of wijk. Het Right to Challenge kan leiden tot een betere uitvoering van publieke taken met meer maatschappelijke waarde en draagvlak onder bewoners. Sociale cohesie en betrokkenheid van bewoners kunnen toenemen door meer eigenaarschap en minder regels.

Experimenteren en leren

Right to Challenge is een manier van werken die in de praktijk vorm moet krijgen. Omdat we nog onbekend zijn met de aard en de omvang van uitdagingen die we kunnen verwachten, stellen we voor om in Haarlem in 2017 van start te gaan met een experimenteerfase van 2 jaar waarin we een beperkt aantal challenges honoreren en faciliteren. Het aantal is afhankelijk van de aard van de challenges die worden gemeld (vragen ze veel/weinig ondersteuning, welke potentie hebben ze in zich) en van de nodige en beschikbare ambtelijke capaciteit om challenges te faciliteren.

Doelgroep

Doelgroep van het Right to Challenge zijn bewoners(groepen) als initiatiefnemers, al dan niet in samenwerking met een (sociaal) ondernemer. Het initiatief komt primair van bewoners en wordt ook

primair door hen uitgevoerd. De samenwerking met professionals kan maatschappelijke meerwaarde opleveren. Expliciet uitgezonderd van het Right to Challenge is het regulier marktinitiatief: dat kan meedoen in reguliere aanbesteding- en inkooptrajecten.

Aanbod

Aanbod dat in aanmerking komt voor het Right to Challenge zijn voorzieningen die passen binnen het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Het gaat om voorzieningen die zijn gericht op het in stand houden en zo mogelijk versterken van zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare doelgroepen. De voorziening moet in de plaats (kunnen) komen van bestaand aanbod.

Het initiatief en de uitvoering ligt bij de challengers, begeleiding bij de gemeente in de opstartfase. Op een gegeven moment is er een knipmoment: is de challenge geslaagd dan gaat de initiatiefnemer het werk op structurele basis uitvoeren, is de challenge niet geslaagd dan gaat het over.

Rol van de bewoners

Het eigenaarschap van een challenge ligt nadrukkelijk bij bewoners: zij nemen het initiatief en zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van een challenge.

Voordat actieve bewoners de gemeente kunnen uitdagen is het belangrijk dat zij inzicht hebben in de huidige voorzieningen en activiteiten en in de kosten daarvan. Om dit inzicht te kunnen krijgen, moeten zij een beroep op de gemeente kunnen voor ondersteuning. (een aanvraag op maat voor inzicht in de begroting)

Rol van de gemeente

De rol van de gemeente bestaat voornamelijk uit informeren, beoordelen, faciliteren, monitoren en evalueren. De gemeente informeert bewoners van de stad actief over de mogelijkheid om een challenge in te dienen en ook over andere relevante zaken zoals de huidige taken en kosten en goede voorbeelden van elders. Voor de beoordeling en selectie van ingediende challenges wordt een Commissie Right to Challenge ingesteld die bestaat uit bewoners, sociaal ondernemers en ambtenaren. Naast beoordeling en selectie heeft deze commissie ook een rol in de monitoring en evaluatie van de ontwikkeling van de toegekende challenges. Gedurende het hele proces heeft de gemeente een faciliterende rol door meedenken, (intern) verbindingen leggen en eventuele belemmeringen binnen het gemeentelijk beleid aanpakken.

Voorwaarden voor het uitvoeren van een challenge

We proberen het zo regelvrij-mogelijk te organiseren, maar aan een aantal voorwaarden moet bij de challenge wel worden voldaan:

- de initiatiefnemers zijn geworteld in de buurt/wijk waar het aanbod ontwikkeld en ingezet gaat worden en er is aantoonbaar voldoende, representatief draagvlak in de buurt/wijk (de uitdaging wordt gedragen door de wijk/buurt)
- toegankelijkheid: het nieuwe aanbod is toegankelijk voor iedereen die voor Wmo-ondersteuning in aanmerking komt
- op basis van kennis en ervaring van de betrokken initiatiefnemers is aannemelijk dat zij de prestatie kunnen leveren en voor kwaliteit van het aanbod gelden de minimale vereisten zoals die zijn vastgelegd in de Wmo
- het nieuwe aanbod voldoet aan de transformatiedoelen zoals die in Haarlem voor het sociaal domein leidend zijn

- het nieuwe aanbod is kwalitatief beter en/of goedkoper (effectiever en/of efficiënter) dan het bestaande aanbod: dat aanbod beter is, blijkt bijvoorbeeld uit een hogere score op cliënttevredenheid of een sterkere bijdrage aan de transformatiedoelen.
- het initiatief is duurzaam: continuïteit van het aanbod na de opstart/experimentele fase is gewaarborgd. Het gaat niet om aanbod van een project dat na een jaar af is, maar het gaat om aanbod dat een structureel karakter heeft.
- het initiatief is exploitabel: de kosten voor de uitvoering zijn niet hoger dan de huidige kosten.
- op het moment dat het nieuwe aanbod vanuit een challenge een structureel karakter krijgt, wordt het aanbod gedaan vanuit een rechtsvorm en
- het initiatief schaadt geen andere bewoners.

Financiering

Een startend initiatief (proef-challenge) kan een beroep doen op ambtelijke facilitering door een ambtenaar die meedenkt, (intern) verbindingen legt en eventuele belemmeringen binnen het gemeentelijk beleid aanpakt. Als een startend initiatief voldoet aan de voorwaarden van de ‘Subsidie sociale initiatieven’ dan kan voor financiële middelen een aanvraag voor die subsidieregeling worden ingediend.

Voor de ‘structurele’ uitvoering van een geslaagde proef-challenge kunnen reguliere Wmo-middelen beschikbaar worden gesteld ter hoogte van maximaal de kosten van de voorziening waarvoor de nieuwe voorziening in de plaats komt.

Een mogelijkheid is om hiervoor – door re-allocatie - de flexibel in te zetten middelen voor de basisinfrastructuur aan te wenden. Als nieuwe inzet, door een andere partij, zorgt voor meer efficiency en effectiviteit, kan een bestaande subsidie worden verlaagd. Er zal daarbij uiteraard rekening gehouden moeten worden de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en er zal vroegtijdig met de betrokken organisaties moeten worden overlegd.

Als het gaat om substitutie van maatwerkvoorzieningen, kunnen middelen vanuit dat betreffende budget worden ingezet.

Het gaat bij het bovenstaande nadrukkelijk om initiatieven in het kader van het Right to Challenge, waarbij dus sprake is van substitutie van bestaand aanbod. Voor nieuwe (bewoners)initiatieven die niet in de plaats (kunnen) komen van bestaand aanbod, maar aanvullend aanbod bieden, kan voor ondersteuning een beroep worden gedaan op de welzijnsinstellingen DOCK en Haarlem Effect. Beide organisaties kunnen op basis van het prestatieplan budget en formatie beperkte ondersteuning bieden aan nieuwe initiatieven. Zodra dat een structureel karakter krijgt of buitensporig veel inzet vraagt kan dit niet meer uit de reguliere inzet (overeengekomen prestaties). In overleg met de gemeente zal dan een heroverweging moeten plaatsvinden: Welke van de afgesproken inzet wordt ingeruild voor de ondersteuning van nieuwe initiatieven.

5. Een challenge wordt gemeld, en dan...?

Melding van een challenge

Als bewoners een challenge willen indienen, dan melden zij dat via een daartoe ingesteld emailadres.

De melding bevat in ieder geval:

- een omschrijving van de uitdaging: welke taak of voorziening wil de uitdager overnemen
- een plan van aanpak met beschrijving van de meerwaarde t.o.v. uitvoering door de gemeente
- het verwachte resultaat
- het draagvlak in de wijk/buurt: hoe verkregen en met welk resultaat
- het beoogde verdienmodel
- de expertiseniveau van de initiatiefnemers en/of partners
- de inbedding in de wijk/buurt en relevante partners
- de planning
- de fase van het initiatief: start, doorontwikkeling/borging

Beoordeling van een aanvraag voor een challenge

De contactambtenaar neemt de melding op en de commissie Right to Challenge beoordeelt de melding. Bij een positieve beoordeling, worden met de initiatiefnemers afspraken gemaakt over de verdere aanpak (ontwikkeling, tussentijdse evaluatie en implementatie), planning, financiering (opstart en structureel).

Facilitering van een challenge door de gemeente

De initiatiefnemers zijn en blijven eigenaar van het initiatief, de gemeente kan faciliteren door het ontsluiten van netwerken, leggen van verbindingen, meedenken, afstemmen en vinger aan de pols houden. De contactambtenaar is het eerste aanspreekpunt binnen de gemeente en de commissie Right to Challenge treedt desgewenst op als meedenker en verbinder.

6. Evaluatie van een challenge

In de opstart/ontwikkelfase van een challenge is de contactambtenaar het eerste aanspreekpunt voor de initiatiefnemers en wordt de commissie Right to Challenge betrokken bij (tussen)evaluaties.

Bij de evaluatie van een challenge worden in ieder geval de volgende individuele, sociale en economische aspecten betrokken:

- Is het nieuwe aanbod gerealiseerd?
- Wat zijn de positieve uitkomsten van de challenge en het ontwikkelde aanbod? Wat zijn negatieve uitkomsten? Hoe zijn deze te keren/op te lossen?
- Levert het aanbod het verwachte resultaat en de bij aanvang benoemde meerwaarde?
- Is er nog steeds voldoende draagvlak in de buurt/wijk?
- Worden kwaliteit en continuïteit voldoende geborgd?
- Is het nieuwe aanbod exploitabel?
- Is er een passend juridisch kader?
- Welke consequenties hebben bovenstaande uitkomsten voor het vervolg?

Geven bovenstaande uitkomsten aanleiding om het initiatief als structurele voorziening te implementeren, dan wordt de passende financiering toegekend en wordt het initiatief belegd bij een accounthouder binnen de gemeente.

7. Na 2 jaar experimenteren

Hoe beoordelen we na 2 jaar de ervaringen die we in de experimenteerfase opdoen? Wanneer is het Right to Challenge een succes en zijn we tevreden?

We zijn tevreden over het Right to Challenge als

- de samenwerking tussen uitdrager(s) en gemeente goed verloopt
- de structuur binnen gemeente bijdraagt aan het gezamenlijk creëren van mogelijkheden voor het Right to Challenge,
- via challenges een aantal taken wordt overgenomen en dit de betrokkenheid en sociale cohesie in buurt of wijk versterkt,
- de resultaten van het werk in het kader van het Right to Challenge tegemoet komen aan de wensen van de Haarlemmers,
- de kracht van de wijken en de buurten benut wordt en Haarlemmers actief hun eigen buurt of wijk gaan vormgeven.

Na 2 jaar experimenteren willen we een antwoord kunnen geven op vragen als:

- Wat zijn de positieve en wat zijn de negatieve ervaringen, uitkomsten?
- Welke succes- en welke faalfactoren zien we?
- Welke activiteiten zijn wel/niet geschikt?
- Op welke manier kan kwaliteit en continuïteit worden geborgd?
- Wat kunnen effecten op werkgelegenheid zijn en hoe gaan we daar mee om?
- Hoe kunnen we initiatiefnemers verantwoording laten afleggen, zonder te verzanden in bureaucratische rompslomp en lasten?
- Welke consequenties moeten we op basis van onze ervaringen tot dan toe verbinden aan het vervolg?

BIJLAGE: Aanpalende ontwikkelingen en initiatieven in Haarlem

Het Right to Challenge staat niet op zich in Haarlem.

Bij de uitvoering van het Right to Challenge betrekken we - waar mogelijk en zinvol – de uitkomsten en inzet van andere (bewoners)initiatieven, participatie en innovatie. Denk daarbij aan onder meer de Subsidie Sociale Initiatieven, de Energieke Stad, het Helder Speelveld, het Programma Overheidsparticipatie, Bestuur op Maat en de inzet van de Social Impact Factory:

- **Subsidie Sociale Initiatieven**

In Haarlem kennen we de ‘subsidie sociale initiatieven’ die is bedoeld voor het opstarten of uitproberen van een nieuwe aanpak van ondersteuning in het sociaal domein. Het gaat daarbij om nieuwe vormen van algemene voorzieningen of om een betere aansluiting van algemene voorzieningen/bewonersinitiatieven op specialistische hulp. De subsidie is bedoeld voor het opstarten of uitproberen van een nieuwe aanpak en niet als structurelere financiering.

- **De Energieke Stad**

De Energieke Stad is een Haarlemse aanpak die met behulp van begeleiding en ondersteuning lokale initiatieven van wijkbewoners en ondernemers helpt zich te organiseren en de eigen doelstellingen voor de wijk en bewoners voor elkaar te krijgen. Voor de gemeente Haarlem levert deze methode op dat bewoners als pro-actieve en zelfredzame gesprekspartners meewerken aan de beleidsdoelstellingen van de stad.

- **Besluit ‘Helder Speelveld’**

In 2016 is in een stadsconferentie vastgesteld dat zowel wijkraden als bewonersinitiatieven van groot belang zijn voor de stad en haar bewoners en gebruikers, maar ook dat de gemeentelijke budgetten op dat moment niet voor beide partijen even goed bereikbaar. Daarom wordt met het besluit ‘Helder Speelveld’ aan de Raad voorgesteld om het leefbaarheidsbudget en het bewonersondersteuningsbudget samen te voegen en te komen tot een nieuwe ‘Uitvoeringsregeling Leefbaarheids- en Initiatiefbudget’. Het doel is om initiatieven in de stad te bevorderen en daarmee samenhangende goede samenwerkingsverbanden te stimuleren. Het budget is bedoeld voor bewonersinitiatieven uit de stad en voor wijkraden. Om de aanvragen voor het budget samen met de stad te kunnen beoordelen wordt voorgesteld om een ‘Leefbaarheids- en Initiatiefraad’ te formeren die bestaat uit burgers die de haalbaarheid en het belang van een aanvraag voor Haarlem kunnen beoordelen.

- **Programma Overheidsparticipatie (i.s.m. Nijenrode University)**

Met het Programma Overheidsparticipatie heeft de Haarlemse gemeentelijke organisatie zich in de afgelopen jaren gericht op het realiseren van een nieuwe samenwerkingsverhouding tussen de gemeente en de bewoners van de stad. Doel is om beter tegemoet te kunnen komen aan het feit dat bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties steeds vaker het voortouw nemen en de overheid vragen om mee te werken aan plannen. Het gaat er bij ‘overheidsparticipatie’ om dat de overheid er aan mee werkt om de ideeën van bewoners en ondernemers te realiseren en niet andersom. Dit vraagt een andere rol van de overheid dan de rol die zij tot op heden op zich heeft genomen, namelijk ondersteunen en faciliteren in plaats van bepalen.

- **Bestuur op Maat**

Met de aanpak ‘Bestuur op Maat’ wordt door meerdere afdelingen/disciplines vanuit de gemeentelijke organisatie meegedacht met (complexe) initiatieven uit de stad waarbij belemmeringen worden geconstateerd die in het gemeentelijk beleid zijn gelegen. Door het aanwijzen van één contactpersoon, korte lijnen en snel kunnen schakelen kan veelal snel tot een out-of-the-box oplossing worden gekomen. Ook deze aanpak is er op gericht om initiatieven vanuit de stad mogelijk te maken.

- **Social Impact Factory**

De Social Impact Factory is een organisatie die momenteel in Haarlem wordt ingezet om het maatschappelijk ondernemerschap een stap verder te brengen. Zij gaan starten met 2 challenges gericht op 1) jongeren en schulden en 2) het bestrijden van eenzaamheid. Dit initiatief is mede voortgekomen uit het programma overheidsparticipatie.